

text Milena Blažková,
autorka projektu Poznej světové
dědictví UNESCO **foto** autorka
a uvedené zdroje

PLÁN CESTY
ZA CHORVATSKÝMI
PAMÁTKAMI UNESCO JE
JASNÝ – DOPRAVIT SE
AUTEM S VLASTNÍMI KOLY
DO TROGIRU, NALODIT
SE NA PLACHETNICI
SILVU A DALŠÍ STAROST
PŘENECHAT POSÁDCE.
A POKUD CESTOU
K LODI STIHNEME
NÁVŠTĚVU NÁRODNÍHO
PARKU PLITVICKÝCH JEZER,
ZBUDOU NÁM ZE SEDMI
MÍST CHORVATSKÉHO
DĚDICTVÍ NA PŘÍŠTĚ JIŽ JEN
DVĚ, ŠIBENIK A POREČ.

Plachetnicí za skvosty Jadranu

Zhruba 1100 kilometrů mezi Prahou a Splitem se díky dokončené chorvatské dálnici „zkrátí“ o dvě a půl hodiny. Po pečlivé úvaze volíme trasu na Jihlavu a Hatě do Rakouska a pokračujeme přes Maďarsko, abychom ušetřili zbytečný výdaj za slovinskou dálniční známku. Informaci o doporučeném, méně frekventovaném hraničním přechodu Letenye–Goričan kvitujeme s potěšením, dál už polykáme kilometry po dálnici Záhřeb–Split. Ani s benzinem nejsme přes rozpočet, v Chorvatsku vychází letos dokonce o trochu levněji než u nás. Mezi pohořími Malá Kapela a Plje-

šivica, zhruba na poloviční cestě mezi Záhřebem a Splitem, odbočujeme podle plánu na Vratnik a Otočac do národního parku Plitvických jezer.

Krása Plitvických jezer

Pohled na nádhernou vápencovou krasovou krajinu, zalesněné kopce a na řeku Koranu se strmými srázy, které kdysi tak výborně posloužily jako kulisa k velkofilmu o Vinnetouovi, doslova bere dech. Z osmi chorvatských národních parků je park Plitvických jezer největší, nejstarší a jediný pod ochranou UNESCO. Průvodce ujišťuje, že v něm žijí

medvědi, rysové, lišky, vlci, divoká prasata, srnci, divoké kočky, vydry, jezevci a další druhy zvěře, o čemž se za tak krátkou dobu sami bohužel nemůžeme přesvědčit, zato pestrost flóry je patrná na první pohled. Z člunu na elektrický pohon na jezeře Kozjak – jediné povolené – se nám naskýtají zase jiné pohledy, tentokrát pod hladinu; průzračnost vody dosahuje dobrých osm metrů, možná víc. Největším lákadlem parku zůstávají vodopády. Výškový rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší položeným jezerem – je jich celkem šestnáct a jsou propojena vzájemně travertinovými kaskádami – činí pět set metrů!

foto: HTZ výstava UNESCO

Plitvická jezera

Dopravu po parku zajišťují autobusy, též na elektrický pohon, od jejichž stanovišť pokračujete po vyznačených stezkách. Z každého místa, z každého můstku, od každého jezera se otevírá jiný úhel pohledu na velkolepou přírodu s vodopády! Na sílu řítící se vodní masy zpoza vodopádu, kam se dá vstoupit po značené stezce, se dá stěží zapomenout.

Nejkrásnější město na Jadranu

Konečně jsme pár kilometrů před Splitem, ještě zbývá přejet most do starého Trogiru. Jednadvacetimetrovou plachetnici Silvu nelze mezi jachtami přehlédnout, kotví přímo u promenády lemované vzrostlými palmami. Posádka nám ochotně pomáhá nalodit zavazadla, kola putují na horní palubu, kapitán v rychlosti nastiňuje program. Než vyplujeme na ostrovy, máme ještě dost času prohlédnout si starobylé město Trogir i Diokleciánův palác ve Splitu, dvě další památky UNESCO.

O Trogiru se říká, že je muzeem pod širým nebem, jeho historické jádro natěsnané na malém ostrůvku mezi pevninou a ostrovem Čiovo je přeplněné architektonickými skvosty. Dochovala se i část středověkých hradeb s věžemi, městskou bránou a pevností Kamerlengo. Úzké uličky lemované kamennými domy poskytují v horku příjemný chládek, dávám pozor, abych neuklouzla na lesklé dlažbě ohlazené po celé věky stopami tisíců nohou. Každý dům, palác či kostel nese něco mimořádného – průče-

lí s portálem, zajímavý erb, sružená okna, vchod, kterým se dá nahlédnout do vonící zahrady. Malému náměstíčku vévodí pýcha starého města – trojlodní bazilika zasvěcená sv. Vavřinci (Lovre). Obdivuji vše – sochy, výzdobu, dřevěné lavice uvnitř, kamennou kazatelnu a především kapli sv. Ivana. Románské znaky se střídají s gotickými, zejména klenba a druhé patro z 15. století náležejí gotice, věž patří k pozdějšímu, manýristickému stylu. Proslulý románský portál z roku 1240 zhotovený věhlasným sochařem Radovanem předčí všechna očekávání. Katedrála je považována za nejnádhernější renesanční sochařské dílo v Dalmácii.

Palác jako pevnost

Diokleciánův palác ve Splitu je již přes třicet let součástí světového kulturního dědictví. Nechal si jej koncem třetího století na-

Diokleciánův palác, nedílná součást Splitu

Užitečné odkazy

www.chorvatsko.hr
www.kololod.cz
www.geotour.cz
www.split.hr

šeho letopočtu vybudovat římský císař Gaius Aurelius Valerius Diocletianus, původně prostý řecký voják, který se narodil v nedaleké Saloně. Po ukončení dvacetiletého panování se uchýlil na odpočinek právě sem. Stavba se od samého začátku vymykala duchu doby, rozměry odpovídala již tehdy spíše menšímu římskému městu. Před vilovým venkovským sídlem dal císař přednost vojenské pevnosti, k níž patřilo šestnáct věží. Za silnými zdmi, místy až 28 metrů vysokými, se cítil v bezpečí. Byl tělem i duší voják a vojenskému způsobu života zůstal věrný až do své smrti. Přitom nešetřil na bohaté vnitřní výzdobě sochami, mozaikami, mramorovými a alabastrovými deskami. Dodnes se v areálu zachovaly egyptské motivy, sfingy a hieroglyfy. Poddaní Diokleciána uctívali jako pozemského syna boha Jova, k tomuto účelu sloužil peristyl, palácové náměstí uprostřed, lemované monumentálním sloupovím s oblouky. Po císařově smrti roku 316 začal palác pomalu chátrat. Když kolem roku 615 sousední Salonu zpusťovali Avaři, prchlo zbylé obyvatelstvo do Diokleciánova paláce a dávné císařské letní sídlo postupně přerostlo v město. Dnes je palác plný kaváren, galerií, v peristylu se konají koncerty, divadelní představení a festivaly, vyhlášené Splitské léto letos vstupuje do 56. sezony. Lidé se sem chodí bavit i odpočívat.

Stvořily lidské ruce

Silva zvedá kotvu od trogirského mola následujícího dne brzy ráno a míří na ostrov Brač do přístavu Milna. Kola připevňená na palubě k zábradlí čekají spolu s cyklisty na svou příležitost. Přijdou si na své stejně jako milovníci koupání v průzračném moři, když kapitán spouští kotvu v romantické zátoce, nebo ti, kteří se v odpoledním slunci vydávají do málo známého kláštera Blaca na jižní straně ostrova.

Další památka UNESCO na trase Silvy nás čeká až na Hvaru, levandulovém ostrově

Benátský lev je častým motivem výzdoby

plném slunce. Připadáme si jako v ráji uprostřed nádherné středomořské přírody v liduprázdných zátokách i na plážích pod borovými lesy, na vinicích i v olivových hájích, v „malých Benátkách“ ve Vrbošce i dalších místech ostrova, připomínajících jeho bohaté kulturní tradice. Vydáváme se na kolech ze Stari Gradu, hlavního města ostrova, hledat tzv. antický ager – zachované původní katastrální členění ze 4. století před naším letopočtem, součást světového kulturního dědictví. Před 2400 lety si příchozí řečtí osadníci mezi sebou dělili půdu rovným dílem a hranice těchto původních katastrů – celkem pětasedmdesát pravouhlych parcel – se zachovaly dodnes. Mám před očima fotografii opuštěných hvarských políček lemovaných vysbíranými kameny, která visí v budově OSN v New Yorku, stojí pod ní nápis: „Stvořily lidské ruce.“

Hledání antického ageru nám usnadňuje zbrusu nová česká cyklomapa Hvaru, součástí kolekce map chorvatských ostrovů s vyznačenými cyklostezkami, kartografa Bohumila Háje a geografa Zdeňka Kukala. Jako ještě mnohokrát během cesty oceňujeme jejich přesnost, praktičnost a dokonalé zpracování (více www.geotour.cz nebo *Cykloturistika* 7–8/2010). Místa, kde jsou památky UNESCO, na mapě nechybějí.

Víte, co je trabakul?

Tradiční lodě zvané trabakul, k nimž naše plachetnice patří, brázdily Jadran s nákladem oliv, vína, soli a dalšího zboží už před tisíci lety. Silvu postavili z dubového dřeva v Itálii počátkem minulého století, a když ji kapitán koupil, byla prakticky na odpis. Umínil si dát loď do služeb cestovního ruchu – kompletně ji nechal přestavět, nákladní prostor nahradil kajutami, rozšířil obě paluby, zřídil kuchyň a společenskou místnost. Motor o síle 260 koní zbavil Silvu závislosti na rozmarech počasí; plachty může napříště používat už jen příležitostně. Malý ponor, díky němuž se plachetnice bez problému pohybuje v mělkých vodách a kot-

foto: Geotour

Hvar ze sedla bicyklu

ví v opuštěných zátokách, patří k její velké přednosti. Plavba plachetnicí mezi ostrovy kombinovaná s jejich poznáváním ze sedla kol nabízí neobvyklé dobrodružství každému, kdo má rád aktivní dovolenou. Zatímco loď obeplouvá ostrov, cyklisté vychutnávají krásu přírody, poznávají malebná městečka nebo s chutí využijí místní pohostinnost a ve stínu na terase některé z místních hospůdek ochutnají třeba pršut, vynikající pašský sýr či jinou místní specialitu. Znáte lepší kombinaci než kolo a loď?

Zatím jen čekatel

Další nádherná zastávka patří Korčule. Ostrovu divokých skal i mírných údolí s písečnými plážemi a klidnými zátokami, s hlavním městem opevněným mohutnými hradbami, v němž ožívá dávná historie v kamenných palácích, kostelech i na baštách pevnosti. Ostrovu se stopami po Řecích, Římanech, Byzantincích i Benátčanech.

Zatímco moji kolegové hned po vydatné snídani nasedají na kola a vyrážejí na okružní jízdu ostrovem, já mířím do města, svým způsobem jedinečného. Korčula byla ve středověku vystavěna podle předem promyšleného půdorysného plánu ve tvaru „rybí kostry“. Domy zůstávají po celý den chráněné před žhavým sluncem

i před studeným severním větrem, bórou, a naopak orientace ulic a uliček počítala již tehdy s příjemným teplým tzv. maestralem od západu. Vstupují do města po širokých schodech od přístavu skrz Pevninskou bránu, ulice plná krámků se suvenýry mě vede k podlouhlému náměstíčku s románskou katedrálou sv. Marka z 15. století. Líbí se mi stejně jako pevnost s baštami či jako dům v jedné z postranních ulic, v němž se prý narodil Marco Polo. Z jeho věže mám skvělý výhled na celé město i s přilehlými ostrůvky, azurové moře s Pelješským kanálem. Korčula jako dobře zachované středověké město žádá o zařazení ke světovému dědictví UNESCO praven.

Večer se ocitám spolu s ostatními ve středověku ještě jednou – pod hradbami pevnosti se koná představení mořešky, čtyři sta let starého válečného tance s meči doprovázeného zpěvem a tancem. Podívaná je skutečně velkolepá, dvanáct párů tanečnicků, jedni v červených a druzí v černých kostýmech tančí, víří, sekají kolem sebe dvěma meči ve stále se zrychlujícím tempu, do toho hřmotný bříkot bubnů se nese až daleko nad moře...

Perla na závěr – Dubrovník

S krátkou zastávkou na malebném ostrově Mljetu doplula Silva do Dubrovniku, půvabného města sevřeného středověkými hradbami ze 13. století. Neblahé pozůstatky nedávné války se Srby, kvůli kterým bylo město dočasně na seznamu ohrožených památek UNESCO, jsou již odstraněny. Tři sta metrů dlouhá hlavní třída Stradun, která pamatuje v těchto místech bažiny, ničivé zemětřesení i zrod nových kamenných domů, je k prasknutí přeplněna turisty. Barokní chrám svatého Blažeje dýchá poklidem, před ním podnikají nálety holubi zvyklí na pravidelný příděl zrna od města. Také Velká Onofriova kašna, konečný bod dvanáct kilometrů dlouhého vodovodu, kterým v roce 1438 tekla voda do města, je v obležení. Procházka po dva kilometry dlouhých hradbách města s věží Minčetou s úžasnými vyhlídkami na město je pro nás symbolickým zakončením dobrodružné plavby za chorvatskými památkami UNESCO. ■

Dubrovník s hradbami

